

Oponentský posudek diplomové práce Yvety Pecháčkové

Využití strukturovaného učení ve vzdělávání dětí s mentální retardací

Téma posuzované diplomové práce je velmi aktuální, zajímavé a jeho řešení je přínosné pro teorii i praxi vzdělávání žáků s mentální retardací. Vzdělávání žáků s mentální retardací, zejména s jejími závažnými formami, patří k nejnáročnějším úkolům našeho školství. Doba, kdy jsou tito žáci ve školách systematicky vzděláváni není příliš dlouhá, a proto učitelům chybí dostatek zkušeností a zobecněných poznatků, které by mohly být v širším měřítku využívány v pedagogické praxi. Hledání nových forem, způsobů a metod práce s těmito žáky je jednou z hlavních cest k zefektivnění jejich vzdělávání.

Diplomantka si stanovila náročný úkol využít a ověřit metodu strukturovaného učení, která je součástí programu TEACCH (Treatment and Education of Autistic and Communication Handicapped Children), využívaného zejména při výchově a vzdělávání dětí a žáků s autismem, při vzdělávání žáků s mentální retardací bez postižení autismem.

V teoretické části práce autorka zpracovala základní poznatky a informace o problematice mentální retardace a autismu, získané studiem širokého spektra aktuální literatury, vztahující se ke sledovanému tématu.

V empirické části práce prezentuje výsledky své vlastní pětileté pedagogické práce se žáky s mentální retardací a jejich výuky formou strukturovaného učení. Objekty zkoumání byli 3 žáci s různými stupni mentální retardace, vzdělávání v podmínkách autistické třídy ve společnosti 4 žáků s autismem. Žáci byli vzděláváni na základě individuálních vzdělávacích plánů zpracovaných na základě vzdělávacích programů zvláštní a pomocné školy.

Hlavní metodou empirické části práce bylo pedagogické pozorování a studium a analýza pedagogické dokumentace. Poznatky byly zpracovány formou kazuistik. Výsledky výzkumu byly zpracovány a zhodnoceny na základě zvolených kritérií. Volba metod i způsob zpracování výsledků výzkumu jsou adekvátní jeho záměrům.

Autorka došla k závěru, že „strukturovaná výuka umožnila dětem lepší orientaci v prostředí třídy, lepší možnost soustředění a zlepšení pozornosti. Přinesla dětem zvýšený přísun přiměřených podnětů, což umožnilo urychlit jejich vývoj po všech stránkách“ (s.78). Za důležité považují zjištění, že nejmenších pokroků u sledovaných chlapců bylo dosaženo v oblasti vývoje řeči. Autorka si správně klade otázku, zda strukturované učení svým

zaměřením na individuální činnost žáka v odděleném pracovním koutku dostatečně žáka simuluje k řečovým projevům.

Ve své diplomové práci autorka prokázala schopnost orientace ve pedagogické, speciálně pedagogické i další literatuře vztahující se k řešenému problému, schopnost správné interpretace získaných poznatků a jejich využití v pedagogické praxi.

Struktura diplomové práce je logická, práce má velmi dobrou jazykovou i formální úroveň. Největší předností je tvořivý přístup autorky k řešenému problému a schopnost transferu získaných poznatků do pedagogické praxe a konfrontace vlastních zkušeností s pedagogickou teorií.

Otázky k diskusi:

Domníváte se, že by bylo možné využít principů strukturovaného učení i při integrovaném vzdělávání žáků s mentální retardací?

Jakým způsobem by bylo možné upravit podmínky strukturovaného učení, aby se více rozvíjely řečové a komunikační dovednosti žáků ?

Závěr:

Diplomovou práci Yvety Pecháčkové „Využití strukturovaného učení ve vzdělávání dětí s mentální retardací“ doporučuji k obhajobě a navrhuji klasifikaci : výborně.

Doc.PhDr.Iva Švarcová, CSc.

V Praze dne 13.května 2006.